

Plán prípravy vzdelávania psychológov

Obsah

1. Úvod.....	3
2. Organizácia vzdelávania	4
3. Plán vzdelávania	5
3.1 Úrovne vzdelávania	5
4. Záver	12

1. Úvod

V posledných rokoch zaznamenávame v našej spoločnosti nárast počtu krízových situácií, ktorý je neprehliadnuteľný v porovnaní s minulými rokmi. Vyplýva to z rôznych príčin, napríklad z nezamestnanosti spôsobenej pandémiou, haváriami, zemetrasením, stratou blízkej osoby, rozpoltenosťou spoločnosti, ale aj psychickými problémami, ktoré nám priniesla táto doba. Kvalifikované riešenie týchto krízových situácií si vyžaduje vysoko profesionálny prístup aj zo strany psychológov pôsobiacich v organizáciách rezortu práce, sociálnych vecí a rodiny, ktorí sa na riešení krízových situácií podieľajú. Vzhľadom na uvedené skutočnosti nadobúda čím ďalej, tým väčší význam vzdelávanie psychológov v oblasti prípravy na vznik krízových situácií.

Poskytnutie krízovej intervencie zasiahnutým osobám psychológmi z Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (ďalej len „MPSVR SR“) alebo organizácií rezortu práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej len „PSVR“) je nevyhnutná. Z tohto dôvodu odbor krízového manažmentu a bezpečnosti (ďalej len „OKMB“) MPSVR SR stanovuje systém vzdelávania psychológov, ktorý nadväzuje na stratégiu prípravy a riadenia činnosti psychológov v prípade vzniku krízovej situácie (ďalej len „stratégiu“).

Vzdelávanie psychológov v poskytovaní krízovej intervencie v krízových situáciách je kľúčom ku kvalitnému a profesionálnemu stabilizovaniu zasiahnutých osôb.

2. Organizácia vzdelávania

Vzdelávanie bude z hľadiska jeho organizovania a v súlade s kapitolou 3 prílohy stratégie zaradené do troch úrovní:

- základné vzdelávanie,
- špecifické vzdelávanie,
- špecializované vzdelávanie.

Za organizáciu základného vzdelávania zodpovedá vždy konkrétna organizácia rezortu PSVR, ktorá zamestnáva psychologov. Základné vzdelávanie bude realizované formou zaslania prístupu k online dokumentu. Prístup k online dokumentu bude zaslaný nadriadeným osobám v organizáciách rezortu PSVR z OKMB, ktoré ho budú distribuovať kompetentným osobám.

Za organizáciu a financovanie špecifického a špecializovaného vzdelávania zodpovedá OKMB MPSVR SR.

Po každom úspešne ukončenom vzdelávaní, bez rozdielu úrovne, bude pre účastníka vystavené potvrdenie o absolvovaní vzdelávania na predmetnej úrovni.

Požiadavky na lektora:

- vyštudovaná jednodborová psychológia II. stupňa
- min. 5 rokov praxe v poskytovaní krízovej intervencie
- komunikačné zručnosti

Schéma vzdelávania z hľadiska jeho úrovne a logickej postupnosti:

Prvých dvoch úrovní vzdelávania (základné, špecifické) sa zúčastnia povinne všetci psychologovia z organizácií rezortu PSVR, na ktoré sa stratégia vzťahuje.

Účastníkmi uvedených dvoch úrovní vzdelávania sú:

- psychologovia z referátov poradensko – psychologických služieb na úradoch práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej len „RPPS“),
- psychologovia z centier pre deti a rodiny (ďalej len „CDR“),
- psychologovia z Inštitútu pre pracovnú rehabilitáciu občanov so zdravotným postihnutím (ďalej len „IPR“).

Tretia úroveň vzdelávania (špecializované) nebude povinná a budú sa jej môcť zúčastniť len psychologovia, ktorí splnia špecifické predpoklady. Podrobnejšie informácie o špecializovanom vzdelávaní sú v kapitole 3. 1. c).

Tento postup je zvolený z dôvodu využiteľnosti psychologov MPSVR SR a organizácií rezortu PSVR na poskytovanie krízovej intervencie v rôznych krízových situáciách (napríklad živelné pohromy, havárie, nehody, pandémie, atď).

3. Plán vzdelávania

V organizáciách rezortu PSVR je vzdelávanie psychológov zamerané na poskytovanie psychologickkej intervencie v krízovej situácii nevyhnutné. Cieľom vzdelávacieho procesu je dosiahnuť takú odbornú úroveň psychológov, aby vedeli zabezpečiť profesionálne zastabilizovanie zasiahnutých osôb v krízovej situácii. Psychológovia z organizácií rezortu PSVR potrebujú kontinuálne prehlbovať profesijné znalosti a skúsenosti aj v meniacich sa podmienkach a musia neustále aktualizovať svoje odborné poznatky, vrátane poznatkov z krízovej intervencie.

3.1 Úrovně vzdelávania

Vzdelávanie funguje na troch úrovniach:

a) Prvá úroveň- základné vzdelávanie

Základné vzdelávanie sa realizuje aj v súčasnosti, avšak je nutné, aby sa vzdelávanie transformovalo na povinné vzdelávanie.

Všetci psychológovia v štátnej službe alebo pri výkone práce vo verejnom záujme v organizáciách rezortu PSVR, ktoré sú zaradené do vzdelávania sú povinní absolvovať základné vzdelávanie týkajúce sa krízovej intervencie formou zaslania prístupu k online dokumentu **najneskôr 3 mesiace** po prijatí do štátnozamestnaneckého alebo pracovného pomeru. Toto základné vzdelávanie organizujú samostatne organizácie rezortu PSVR, ktoré sú vymenované v stratégii prípravy a riadenia činnosti psychológov v prípade vzniku krízovej situácie.

Cieľom základného vzdelávania je poskytnúť psychológom prehľad v základných pojmoch krízovej intervencie a sprostredkovať im teoretický základ poskytovania krízovej intervencie. Rozsah vzdelávania je približne 4 hodiny.

Obsah vzdelávania:

- Definícia, východiská, postupy krízovej intervencie.
- Realizácia krízovej intervencie.
- Model krízovej intervencie.
- Vhodné a nevhodné reakcie pri poskytovaní krízovej intervencie.
- Trauma, posttraumatická stresová reakcia.
- Vyčerpanie.
- Stres (definícia, copingové stratégie, reakcie).

Každý psychológ MPSVR SR alebo organizácie rezortu PSVR musí mať potvrdenie o absolvovaní základného vzdelávania.

Vzor potvrdenia o základnom vzdelávaní:

(Hlavička organizácie)

**Názov organizácie
(napr. Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny)**

**Vzor potvrdenia o absolvovaní základného vzdelávania v krízovej
intervencii**

(titul, meno, priezvisko, titul)

Pracovisko

.....

Napr. Bratislava 1. januára 2022

Titul, meno, priezvisko, podpis lektora

b) Druhá úroveň- špecifické vzdelávanie

Každý psychológ v štátnej službe alebo pri výkone práce vo verejnom záujme v organizáciách rezortu PSVR SR je povinný absolvovať špecifické vzdelávanie týkajúce sa krízovej intervencie minimálne **raz za päť rokov**.

Organizovanie a finančné zabezpečenie špecifického vzdelávania zabezpečuje, koordinuje a eviduje OKMB v súlade s platnou legislatívou v spolupráci s organizačnými útvarmi MPSVR SR a Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny zodpovednými za organizáciu a financovanie vzdelávania v rezorte PSVR.

Toto vzdelávanie bude slúžiť psychológom na nácvik zručností poskytnutia krízovej intervencie na modelových situáciách.

Špecifické vzdelávanie bude trvať 40 hodín raz za 5 rokov.

Obsah vzdelávania:

- Kríza
- Stres
- Trauma
- Krízová intervencia
- Špeciálne témy krízovej intervencie
- Centrum sústredeného sociálneho zabezpečenia (CSSZ) v období krízovej situácie
- Modelové situácie

Náklady na lektora, prenájom miestnosti, občerstvenie, materiály a pod. budú hradené MPSVR SR. Cestovné náhrady (ubytovanie, cestovné a stravné) bude hradiť vysielajúca organizácia.

Zdroje financovania špecifického vzdelávania psychológov z rezortu PSVR budú plánované v rámci rozpočtu vlastných úloh OKMB v zmysle platnej legislatívy v spolupráci so sekciou ekonomiky, a to so súhlasom ministra práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky vždy na príslušný kalendárny rok a predbežné plány financovania tohto vzdelávania budú spracované na viacročné obdobie v súlade s pokynmi sekcie ekonomiky. V prípade pandémie a obmedzení je možnosť online vzdelávanie alebo e- learning.

Vzor potvrdenia o absolvovaní špecifického vzdelávania:

**MINISTERSTVO PRÁCE,
SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

**Vzor potvrdenia o absolvovaní špecifického vzdelávania
v krízovej intervencii**

(titul, meno, priezvisko, titul)

Pracovisko

.....

Napr. Bratislava 1.januára 2022

Titul, meno, priezvisko, podpis lektora

e) Tretia úroveň- špecializované vzdelávanie

Tretia úroveň je špecializované vzdelávanie vybraných psychológov.
Špecializované vzdelávanie organizačne a finančne zabezpečuje OKMB.

Špecifické predpoklady pre zaradenie psychológa do špecializovaného vzdelávania:

- Prax min. 3 roky v odbore
- Praktická skúsenosť s poskytovaním krízovej intervencie
- Riadiace schopnosti
- Vysoká frustračná tolerancia

V špecializovanom vzdelávaní určená organizácia rezortu PSVR vyberie svojho psychológa spĺňajúceho dané kritériá v kraji.

Špecializovaného vzdelávania sa zúčastnia zástupcovia psychológov z každého kraja. Minimálny počet je jeden psychológ z úradu práce, sociálnych vecí a rodiny a jeden psychológ z centra pre deti a rodinu + psychológ z IPR.

Psychológovia zaradení do špecializovaného vzdelávania sa zúčastňujú na vysoko špecializovaných odborných vzdelávacích aktivitách k problematike krízovej situácie a praktického dvojstupňového cvičenia (viď nižšie). Zoznam týchto odborníkov a ich účasť na špecializovaných vzdelávacích aktivitách eviduje OKMB.

Vzdelávanie v tretej úrovni spočíva v teoretickej príprave a praktickej príprave, ktorá je realizovaná každoročne formou dvojstupňového, dvojdnového cvičenia v teréne, ktoré organizuje OKMB. Toto cvičenie monitoruje schopnosti jednotlivých aktérov prakticky sa vysporiadať so simulovanou situáciou. Praktické dvojstupňové cvičenie má presne stanovený zámer a aj námet. Toto cvičenie je určené plánom hlavných úloh OKMB na daný rok.

Keď vznikne na viacerých miestach krízová situácia, zriadi sa komisia pre riadenie psychológov, kde bude povinná účasť zástupcov jednotlivých organizácií z psychológov úradov práce, sociálnych vecí a rodiny, psychológov centier pre deti a rodiny a/alebo psychológa z IPR, ktorí sú zaradení do tretej úrovne vzdelávania psychológov, t. j. do špecializovaného vzdelávania. Títo odborníci budú riadiť krízovú situáciu v kraji.

Odporúčané okruhy v krízovej intervencii tretej úrovne:

- Postupy pri riešení bezpečnostných hrozieb vychádzajúce zo zoznamu bezpečnostných hrozieb vyplývajúcich z vývoja vnútornej a vonkajšej bezpečnosti Slovenskej republiky v rozsahu pôsobnosti MPSVR SR.
- Metodické usmernenie o zásadách činnosti, personálneho zloženia a materiálno-technického vybavenia CSSZ, Metodika činnosti jednotlivých subjektov podieľajúcich sa na činnosti CSSZ, Metodické usmernenie o organizácii sociálneho zabezpečenia v čase vojnového stavu a vojny, Dodatok č.1 k Metodickému usmerneniu o organizácii sociálneho zabezpečenia v čase vojnového stavu a vojny, odborné znalosti zákona č. 179/2011 Z. z. o hospodárskej mobilizácii a o zmene a doplnení zákona č. 387/2002 Z. z. o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu v znení neskorších predpisov, zákona č. 319/2002 Z. z. o obrane Slovenskej republiky, zákona č. 42/1997 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov.
- Špecifické témy v krízovej intervencii (úmrtie, posttraumatická stresová porucha, suicídium, postupy v prípade živeľnej pohromy, teroristického útoku, ohrozenia verejného zdravia, havárie apod.) a k tomu prislúchajúce techniky.

- Špecifické postupy poskytovania krízovej intervencie v jednotlivých fázach (akúttna/stabilizačná/následná) a k tomu prislúchajúce techniky.
- Špecifické postupy poskytovania krízovej intervencie s dôrazom na jednotlivé vývinové obdobia (napríklad dieťa predškolského veku, školského veku, adolescent, seniorský vek a špecifiká zvládania v danom veku + nácvik techník využiteľných v jednotlivých vývinových obdobiach) a k tomu prislúchajúce techniky.

Témy, rozsah a doba trvania v špecializovanom vzdelávaní budú spresňované na základe plánu hlavných úloh OKMB na daný rok a vychádzajú z aplikačnej praxe.

Náklady na lektora, prenájom miestnosti, občerstvenie, materiály a pod. budú hradené OKMB. Cestovné náhrady (to je ubytovanie, cestovné a stravné) hradí vysielajúca organizácia.

Zdroje financovania praktického prezenčného dvojstupňového cvičenia, ktoré organizuje OKMB v rámci špecializovaného vzdelávania psychológov z rezortu PSVR budú plánované v rámci rozpočtu vlastných úloh OKMB v zmysle platnej legislatívy v spolupráci so sekciou ekonomiky, a to so súhlasom ministra práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky vždy na príslušný kalendárny rok a predbežné plány financovania tohto vzdelávania budú spracované na viacročné. V prípade pandémie a obmedzení je možnosť online vzdelávanie alebo e- learning.

MINISTERSTVO PRÁCE,
SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

**Vzor potvrdenia o absolvovaní špecializovaného vzdelávania
v krízovej intervencii**

(titul, meno, priezvisko, titul)

Pracovisko

.....

Napr. Bratislava 1.januára 2022

Titul, meno, priezvisko, podpis lektora

4. Záver

Vzdelávanie psychológov organizované MPSVR SR má prispieť k efektívnejšiemu vzdelávaniu v oblasti poskytovania krízovej intervencie. Pravidelné vzdelávanie v krízovej intervencii pomôže psychológom získať nové vedomosti/zručnosti a OKMB tak získa psychológov, ktorí budú efektívne poskytovať krízovú intervenciu osobám, ktoré boli zasiahnuté krízovou situáciou. Z uvedeného dôvodu je nevyhnutné, aby MPSVR SR a organizácie rezortu PSVR SR venovali náležitú pozornosť organizačnému, personálnemu a finančnému zabezpečeniu predmetného vzdelávania psychológov v súlade so schválenou Stratégiou prípravy a riadenia činnosti psychológov v prípade vzniku krízovej situácie.